

УХВАЛЕНО вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди протокол № 3 від « 12 » червня 2020 року		Система управління якістю ХНПУ імені Г.С. Сковороди ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Науково-педагогічна практика у ЗВО	ЗАТВЕРДЖЕНО В.о. ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Ю. Бодик від « 12 » червня 2020 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

(назва навчальної дисципліни)

рівня вищої освіти _____ Другого (магістерського)
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності _____ 051 Економіка
(код і назва спеціальності)

освітня програма _____ Економіка, управління та право
(шифр і назва)

Шифр за навчальним планом _____ ЦПП-3.2

Розробник програми: О. Мельникова кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри економічної теорії, фінансів
і обліку

Рецензенти: І. Сідельнікова кандидат економічних наук,
професор кафедри економічної теорії,
фінансів і обліку ХНПУ імені
Г.С. Сковороди

Н. Шиловцева кандидат економічних наук,
професор кафедри міжнародного бізнесу та
економічної теорії ХНУ імені В. Н. Каразіна

Обговорено та рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету
протокол № 10 від «10» червня 2020 року

Голова ради (В.О. Процевський)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено центром ліцензування, акредитації і контролю якості освіти

Директор (І. Єсьман)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Пояснювальна записка

Програма практичної підготовки «Науково-педагогічна практика у ЗВО» складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка*.

Мета та завдання практики

Метою «Науково-педагогічної практики у ЗВО» є оволодіння магістрами сучасними методами і формами організації освітньої діяльності у закладах вищої освіти через включення їх у навчально-виховний процес, формування у студентів професійно-педагогічної компетентності та розвиток науково-дослідницьких умінь, виховання потреби систематично поповнювати свої знання та творчо застосовувати їх у практичній діяльності.

Основними завданнями «Науково-педагогічної практики у ЗВО» є:

- систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих під час вивчення фахових дисциплін, їх практичне застосування в навчально-виховній роботі ЗВО;
- ознайомлення із специфікою навчально-виховного процесу у вищому закладі освіти, вимогами до викладача та його обов'язками; робочими програмами курсів, методичним та матеріально-технічним забезпеченням;
- вироблення умінь організації та проведення основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методик навчання економічних дисциплін;
- оволодіння уміннями організації і проведення виховної роботи зі студентами;
- розвиток умінь вести психолого-педагогічні спостереження та аналізувати різноманітні аспекти навчально-виховного процесу в академічній групі;
- систематизація матеріалів наукового дослідження, їх використання у навчальному процесі та при підготовці доповідей на наукові заходи;
- становлення у студентів стійкого інтересу до обраної професії, їх стимулювання до вивчення фахових дисциплін, необхідних для подальшої праці;
- формування морально-етичних якостей, культури спілкування, потреби у самовдосконаленні і становленні індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності.

У результаті проходження практики відповідно до освітньої програми формуються **програмні компетентності:**

ІК. Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі і проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в умовах невизначеності

ЗК 1. Здатність критично мислити та генерувати нові ідеї

ЗК 3. Здатність проявляти лідерські навички, мотивувати людей, працювати у команді.

ЗК 4. Здатність вести професійну комунікацію.

ЗК 6. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК 7. Здатність свідомо та соціально-відповідально діяти на основі етичних міркувань і принципів академічної доброчесності.

ЗК 8. Здатність проводити дослідження та презентувати результати;

ФК 1 Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для управління економічною діяльністю.

ФК 3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних завдань.

ФК 6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки, вибирати належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

ФК 10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

ФК 11. Вміння планувати і розробляти проекти та наукові дослідження в сфері економіки, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

ФК 12. Вміння застосовувати основи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у вищих навчальних закладах освіти.

Передумовою проходження «Науково-педагогічної практики у ЗВО» є знання з наступних дисциплін: педагогіки, психології, мікроекономіки, макроекономіки, економіки освіти, методології наукових досліджень, методики викладання економічних дисциплін й ін.

Результати проходження практики

У результаті проходження науково-педагогічної практики у ЗВО здобувачі мають досягнути таких **програмових результатів навчання:**

ПРН 1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем на абстрактному рівні шляхом декомпозиції їх на складові.

ПРН 2. Демонструвати навички самостійно приймати рішення, лідерські навички та вміння працювати в команді.

ПРН 5. Обґрунтовувати та управляти проектами або комплексними діями.

ПРН 6. Демонструвати високу соціальну відповідальність і дотримання принципів академічної доброчесності.

ПРН 7. Оцінювати результати власної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток.

ПРН 9. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН 11. Застосовувати сучасні інформаційні технології у соціально-економічних дослідженнях;

ПРН 17. Організовувати розробку та проведення проектів у сфері економіки із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

ПРН 18. Планувати і проводити наукові дослідження, демонструвати результати наукових робіт та готувати їх до оприлюднення.

ПРН 19. Застосовувати основи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у вищих навчальних закладах освіти.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС 180 годин.

2. Зміст практики за модулями та темами

Модуль 1. Організаційно - інформаційна робота

Тема 1.1. Організаційна робота

Участь у роботі настановної та підсумкової конференцій. Визначення терміну і порядку організації практики; узгодження графіка консультацій; складання індивідуальних завдань. Складання індивідуального плану роботи. Разом з методистом практики визначення порядку та строків виконання завдань практики; узгодження плану з груповим керівником і визначення теми та форми виступу на заключній конференції. Ведення щоденника практики. Щоденно, окрім неділі, фіксація різних видів організаційно-інформаційної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та звітної робіт. Участь у засіданні кафедри та ради факультету. Участь у засіданні кафедри економічної теорії, фінансів і обліку, у роботі вченої ради факультету. Відвідання практикантом необхідних консультацій з питань практики, які проводить керівник від кафедри.

Тема 1. 2 Інформаційна робота

Ознайомлення з програмою практики, її метою та завданнями; розкриття прав і обов'язків практиканта. Знайомство з базою практики. Знайомство з історією, економіко-правовою формою, науковою та навчально-методичною діяльністю, матеріально-технічним оснащенням бази практики. Складання характеристики ЗВО. Ознайомлення з організацією навчально-виховного процесу на факультеті. Знайомство з потоками та академічними групами, вивчення документації,

пов'язаної з навчальним процесом. Вивчення журналу успішності студентів та аналіз рівня успішності навчання студентів. Ознайомлення з навчально-методичною базою кафедри, бібліотекою, сайтами кафедри та факультету, матеріально-технічним обладнанням навчальних аудиторій. Проходження інструктажу з питань охорони праці. Ознайомлення з правилами поведінки з технічними засобами навчання. Знайомство з робочим місцем та функціональними обов'язками викладача, які повинен виконувати практикант.

Модуль 2. Функціонально - практична та науково-дослідна робота

Тема 2.1 Навчально-методична робота

Ознайомлення з навчально-методичним забезпеченням підготовки фахівців з економічної теорії. Вивчення специфіки організації навчального процесу в ЗВО, особливостей викладання економічної теорії як загальноосвітньої, так і спеціальної дисципліни. Аналіз документації кафедри економічної теорії, фінансів та обліку: план роботи кафедри, штатний розклад та кадровий паспорт кафедри, навчальні та робочі програми з усіх дисциплін кафедри, їх зміст, індивідуальні плани роботи викладачів, протоколи засідань кафедри, звіти кафедри за навчальний рік. Аудиторна навчальна робота студентів. Відвідання занять, що проводяться викладачами кафедр, звернувши увагу на зміст, методіку, специфіку лекційних та семінарських занять. Підготовка текстів 2-х лекцій: пробної та залікової за обраними темами; узгодження їх із керівником практики, проведення лекційних занять і надання самооцінки залікової лекції. Підготовка планів-конспектів пробного та залікового семінарського (практичного) занять, узгодження їх із керівником практики, проведення семінарського заняття в академічній групі і надання самооцінки залікового заняття. Розробка наочного матеріалу для залікових занять. Відвідання залікових занять інших студентів-практикантів (не менше 3), аналіз їх та надання рецензії на одне з них. Обговорення залікових занять. Позааудиторна навчальна робота студентів. Ознайомлення з формами та методами позааудиторної навчальної роботи. Участь в складанні питань та завдань до іспитів, заліків, завдань для організації самостійної роботи. Проведення для студентів консультацій з питань виконання самостійної роботи, підготовки рефератів, доповідей та курсових робіт.

Тема 2.2 Науково-дослідна робота

Організація науково-дослідної роботи на кафедрі. Ознайомлення з кафедральною темою та основними напрямками наукових досліджень викладачів кафедри економічної теорії, фінансів і обліку. Участь у роботі методологічного та методичного семінарів. Організація та керівництво науковою роботою студентів. Участь у роботі СНТ та наукових гуртків факультету. Науково-пошукова робота над темою індивідуального магістерського дослідження. Опрацювання наукової літератури в бібліотеках університету та міста, аналіз статистичних даних за обраною темою індивідуального наукового дослідження магістра. Обґрунтування актуальності наукового дослідження; визначення його методологічних основ, підготовка доповіді за темою наукового дослідження. Консультації з провідними викладачами факультету за темою індивідуального наукового дослідження.

Тема 2.3 Виховна робота

Організація виховної роботи на факультеті. Вивчення особливостей організації виховної роботи у ЗВО та на факультеті. Бесіда з координатором із виховної роботи. Ознайомлення з роботою клубів, гуртків, молодіжних організації тощо. Розробка, підготовка і проведення виховного заходу з формування економічної культури студентів. Аналіз і обговорення залікового заходу. Відвідання залікових виховних заходів студентів-практикантів. Участь у обговоренні проведених залікових заходів студентів-практикантів. Організація виховної роботи в академічній групі. Ознайомлення із складом студентів академічної групи як колективом. Бесіда з куратором та старостою групи. Вивчення системи роботи куратора. Ознайомлення з планом роботи та діловою документацією куратора групи. Підбір або розробка анкет з метою визначення інтересів студентів. Анкетування студентів та подальший аналіз отриманих результатів. Складання психолого-педагогічної характеристики колективу академічної групи. Індивідуальна виховна робота із студентами з питань дотримання правил поведінки, норм моралі в суспільстві, здорового способу життя, взаємовідносин між студентами та інше. Організація діяльності студентського самоврядування на факультеті. Вивчення документації, що регламентує діяльність студентського самоврядування. Ознайомлення й аналіз документації студентської ради: плану

засідань студентської ради, положення про студентського куратора. Відвідування засідання студентської ради факультету.

Модуль 3. Підсумково-звітна робота

Звітна робота: оформлення звітної документації, представлення її керівнику практики і отримання відгуку – характеристики. Підготовка виступу і презентації за наслідками науково-педагогічної практики у ЗВО на підсумкову конференцію та узгодження їх із керівником практики від кафедри. Захист звіту та отримання підсумкової оцінки (іспиту). Обговорення результатів науково-педагогічної практики у ЗВО на підсумковій конференції та розробка рекомендацій щодо удосконалення практичної підготовки у подальшому.

3. Засоби діагностики успішності навчання

Оцінювання підготовки (розробка планів-конспектів) і проведення відкритих занять (лекцій й семінарів) та виховного заходу магістрантів-практикантів; оцінювання змісту, структури, дотримання академічної доброчесності тез доповіді магістерського дослідження; перевірка звітної документації; захист звітів з науково-педагогічної практики у ЗВО, виступ на конференції.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік

5. Рекомендовані джерела

Базова

1. Аксьонова О.В. Методика викладання економічних дисциплін: навч. посібник. – Київ : КНЕУ, 2006. – 708 с.
2. Інноваційні методи викладання економічних дисциплін та їх використання в процесі підготовки бакалаврів і магістрів з економіки. Навчально-методичний посібник для студентів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка» (Економічна теорія). – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 162 с.
3. Мельникова О.В. Науково-педагогічна практика магістрів у ЗВО: програма та методичні рекомендації до виконання для студентів спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Економічна теорія». – Харків: ХНПУ, 2018. - 48 с.
4. Найдьонов І.М. Викладання фінансово-економічних дисциплін: методика, технологія, управління]: навч. посіб. / І.М. Найдьонов – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 432 с.

Допоміжна

1. Аналітична економіка та макроекономічна політика: Навчальний посібник для студентів спеціальності «Економіка» / За редакцією академіка І.Ф.Прокопенка. – Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2019. – 416 с.
2. Грицуленко С. І. Методика викладання економічних дисциплін: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / С. І. Грицуленко, Н. Ю. Потапова-Сінько, К. М. Гарбера. К. – Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2012. – 224 с.
3. Ковальчук Г.О. Активізація навчання в економічній освіті: Навч. посіб. – Вид. 2-ге, доп. – К.: КНЕУ, 2005. – 298 с.
4. Кропельницька С.О. Методи активного навчання у підготовці фахівця. [Текст] : навч. посіб. / С. О. Кропельницька, І. В. Перезова. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 222 с
5. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: Навч. посібник. За ред. С.У. Гончаренка, П.М. Олійника. – К.: Вища школа, 2003. – 323 с.
6. Нагаев В. М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. — 232 с.
7. Національний освітній глосарій: вища освіта / [авт.-укл.: І. І. Бабин, Я. Я. Болюбаш, А. А. Гармаш й ін. ; за ред. Д. В. Табачника, В. Г. Кременя]. – Київ : Плеяди, 2011. – 100 с.

8. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / за ред. О. М. Пехоти. – К.: А. С. К., 2001. 256 с.
9. Основи економічної теорії: навч. посіб. для студентів закладів вищої освіти неекономічних спеціальностей / за ред. акад. І.Ф.Прокопенка. Х.: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2015. 260 с.
10. Шпак О. Т. Економічне виховання учнівської молоді: теорія управління і практика інформаційного забезпечення: Науково-методичний посібник. Дрогобич: Коло, 2002. 172 с.

6. Додаткові ресурси

1. <http://economy.nauka.com.ua> – електронне наукове видання "Ефективна економіка".
2. <http://edu.kharkov.com> - офіційний сайт Управління освіти Харківської міської ради
3. <http://icps.kiev.ua> – сайт Міжнародного центру перспективних досліджень
4. <http://me.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства економіки України
5. <http://metodportal.net/> – методичний портал, що містить матеріали до занять з економіки.
6. <http://mon.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
7. <http://apsu.org.ua> - академія педагогічних наук України
8. <http://pedahohikam.net> – питання педагогіки та педагогічної майстерності
9. <http://pidruchniki.com> – навчальні матеріали з економіки та педагогіки онлайн
10. http://psychologiya.org.ua/metodyku_dlya_diagnostyky_soc.html – методики діагностики психологічного клімату в академічній групі
11. <http://school.xvatit.com> – гіпермаркет знань, розробки кейс-методів з економіки
12. <http://svitppt.com.ua> - презентації у Power Point з економіки
13. <http://ukped.com> – українська педагогіка, дидактичні матеріали, розробки виховних заходів
14. <http://ukrstat.gov.ua> – сайт Державного комітету статистики України.
15. <https://urok-ua.com> – методичні розробки занять та заходів з економіки